

Raadsvoorstel en -besluit

2021-0173293

Lokaal preventieakkoord regisseur en motie 'gezonde leefstijl'

Aan de leden van de raad,

Het college van burgemeester en wethouders stelt u voor op grond van Wet publieke gezondheid te besluiten:

1. Kennis te nemen van het lokaal preventieakkoord 'een gezonde basis voor iedereen' en de daarin gestelde ambities in reactie op de motie 'Gezonde leefstijl'.
2. € 128.000,- uit de reserve COVID-19 beschikbaar te stellen voor inzet van een regisseur op de uitvoering van het lokaal preventieakkoord gedurende 2 jaar, waarvan € 48.000 in 2022, € 64.000 in 2023 en € 16.000 in 2024.
3. De werkelijke onttrekking uit de reserve Covid over de jaren 2022, 2023 en 2024 afhankelijk te laten zijn van het moment van invulling van de rol tot een maximum van 2 jaar en € 128.000.
4. De meerjarenbegroting 2022 conform beslispunt 2 te wijzigen.

De secretaris,

De burgemeester,

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering van

De griffier,

De voorzitter,

Toelichting

Inleiding

In Zwijndrecht vinden we een gezonde basis voor iedereen belangrijk. Een gezonde basis zorgt ervoor dat mensen langer gezond blijven en op de lange termijn mee kunnen blijven doen en minder (snel) (gezondheids)problemen krijgen en zorg en ondersteuning nodig hebben. Dit komt ook naar voren in de ambitie in het raadsprogramma tot het verder versterken van preventie. Voorkomen is immers beter dan genezen. Vanuit de gelijknamige nota volksgezondheid 'Een gezonde basis voor iedereen' en het transformatieplan 'We zijn ervan en doen het samen' wordt aan het versterken van preventie gewerkt.

Urgentie door Corona

De urgentie voor preventie is groot en wordt meer dan ooit erkend. We zien en horen allemaal over de eventuele gevolgen van een ongezonde leefstijl in de huidige coronapandemie. Ook bleek uit onderzoek van de GGD ZHZ dat de gezondheid van onze inwoners (op punten) verslechterd is door de coronapandemie. Van 9% van de 19 plussers is de algemene gezondheid in de coronapandemie verslechterd. Het voldoende bewegen is bij 35% van de 19 plussers afgenomen. Dit is zelfs 5% meer dan in de regio ZHZ. Ook heeft 23% van de volwassenen meer stress en heeft 20% minder controle over het eigen leven en meer angst (bron: hoegezondiszhz.nl).

Lokale beweging

Om samen met partners in onze gemeente te werken aan preventie en een impuls te geven aan de doelstellingen uit de nota volksgezondheid en, hebben we met elkaar het lokale preventieakkoord opgesteld. Dit ook in navolging van het succes van het lokale sport- en beweegakkoord. Met de introductie van het preventieakkoord geven we invulling aan de motie gezonde leefstijl.

Voor het preventieakkoord hebben we een voorbeeld genomen aan het Nationaal preventieakkoord dat in 2018 is afgesloten. Naast de (verplichte) landelijke thema's roken, alcohol en overgewicht hebben we op basis van de lokale behoefte het preventieakkoord aangevuld met de thema's mentale gezondheid en vitale ouderen. Gezondheid staat niet op zich, met partners hebben we gekeken naar achterliggende problematiek zoals armoede. Hierom zijn we op 2 overkoepelende ambities gekomen om de preventieve aanpak in Zwijndrecht te versterken:

1. Gelijke gezondheidskansen voor iedereen
2. Samenwerken voor korte lijnen en slimme verbindingen.

Op basis van de genoemde thema's en ambities hebben de diverse partners allerlei initiatieven aangedragen waarvan zij vinden dat dit bijdraagt aan de gezondheid van (een deel van) onze inwoners. Zo brengen we met dit akkoord een beweging op gang waar partners elkaar in een netwerk weten te vinden en met elkaar verder aan de slag gaan voor de gezonde basis voor iedereen. Dit betekent dat we er met dit akkoord alleen nog niet zijn. Het is een eerste stap. Op basis hiervan gaan we, onder leiding van de regisseur, met onze partners aan de slag.

Motie gezonde leefstijl

Met het lokaal preventieakkoord geven we ook invulling aan de behoefte van de raad om "een concrete ambitie te formuleren m.b.t. een gezonde leefstijl voor volwassenen" (Motie: Gezonde leefstijl, 13 juli 2021, D66). In het akkoord zijn algemenere ambities gesteld ten behoeve van een gezonde basis voor *iedereen*. We zetten in op de thema's mentale gezondheid, vitale ouderen en gezonde leefstijl. Deze laatste omvat zowel gezond gewicht als roken en alcohol.

Voor een gezond gewicht hebben we onszelf tot doel gesteld: "het verminderen van overgewicht, met als subdoelen het vergroten van het bewegen door inwoners en het vergroten van een gezond voedingspatroon". Hiervoor zijn 25 initiatieven ingediend. Deze gaan in op de verschillende aspecten rondom de gezonde leefstijl voor kinderen maar zeker ook voor volwassenen en ouderen. Hierover meer bij de argumenten en uiteraard in het preventieakkoord zelf.

Lokaal preventieakkoord regisseur en motie 'gezonde leefstijl'

Verwachte kansen uit coalitieakkoord

Het in december 2021 gepresenteerde coalitieakkoord 2021-2025 erkend ook het grote belang van gezondheid voor iedereen. Een integrale kijk en meer aandacht voor preventie en een gezonde leefstijl van jongs af aan zijn ambities die in het coalitieakkoord beschreven staan. Concreet wordt gesproken over voortzetting van het preventieakkoord en uitbreiding ervan met het thema mentale weerbaarheid. Deze verbreding hebben wij lokaal al opgepakt. De bijbehorende financiële middelen bieden kansen voor (extra) actie in Zwijndrecht om de vermijdbare gezondheidsverschillen aan te pakken. Wellicht geeft dit mogelijk om het preventieakkoord na 2 jaar voort te zetten.

Eerdere besluitvorming

Gezonde basis voor iedereen 2020-2023, 10 december 2019, 2019-15723.

Beoogd effect

3. Door inzet van een regisseur op de uitvoering van het lokaal preventieakkoord werken we aan het verkleinen van de gezondheidsverschillen.
4. Intensievere samenwerking met partners.
5. De gemeenteraad informeren over de ontwikkelingen en ambities rondom een gezonde basis voor iedereen, mede in antwoord op de motie Gezonde leefstijl.

Argumenten

1.1 Via deze weg wordt u op de hoogte gebracht van de ontwikkeling van het Lokaal preventieakkoord 'Een gezonde basis voor iedereen'.

Het lokaal preventieakkoord is een mooi en door partners gedragen akkoord waarmee we in de uitvoering weer een impuls kunnen geven aan het behalen van de in de nota gestelde ambities. Dit is ook nodig in de context van de corona pandemie waarin is gebleken dat in Zwijndrecht mensen minder zijn gaan sporten, het gewicht bij sommigen achteruit is gegaan en de mentale gezondheid ook niet bij iedereen even goed is gebleven (bron: hoegezondisZHZ.nl).

1.2 In reactie op uw motie 'Gezonde leefstijl' zijn in het preventieakkoord ambities en concrete acties gesteld op gezonde leefstijl.

Met het lokaal preventieakkoord geven we ook invulling aan de behoefte van de raad om "een concrete ambitie te formuleren m.b.t. een gezonde leefstijl voor volwassenen" (Motie: Gezonde leefstijl, 13 juli 2021, D66). In het preventieakkoord hebben we overkoepelende ambities gesteld. Namelijk gelijke gezondheidskansen voor iedereen en samenwerken voor korte lijnen en slimme verbindingen. Met alleen een aanpak op gezonde leefstijl komen we er namelijk niet. Als iemand in armoede leeft, maken mensen andere keuzes. Dat kan soms niet anders. Denk aan sportdeelname of gezonde voeding.

De meeste initiatieven in het akkoord gaan over het thema leefstijl. Dit zijn initiatieven gericht op volwassenen, ouderen, kinderen of de bevolking als geheel. Met deze initiatieven gaan we werken aan "het verminderen van overgewicht, met als subdoelen het vergroten van het bewegen door inwoners en het vergroten van een gezond voedingspatroon". Eén van de 25 initiatieven is het verkennen van de kansen om een volwassenfonds op te richten. Daarmee kunnen sporten voor iedereen betaalbaar maken, juist ook de mensen onder de armoedegrens. Maar ook initiatieven als meer of gerichtere voorlichting over o.a. voeding, bijvoorbeeld voor ouderen of juist laaggeletterden.

2. De inzet van een coördinator is nodig om stevig uitvoering te geven aan het lokaal preventieakkoord

Door corona is de gezondheid van inwoners verslechterd. De urgentie is dus groot om stevig in te zetten op de uitvoering van het preventieakkoord door middel van een regisseur. Bij het sport- en beweegakkoord is gebleken dat de inzet van een regisseur één van de sleutels tot succes is. Ook in een landelijke vergelijking van verschillende akkoorden is deze conclusie getrokken. De regisseur

Lokaal preventieakkoord regisseur en motie 'gezonde leefstijl'

---

wordt ingezet voor 16 uur per week. We verwachten dat 2e kwartaal 2022 tot invulling kan worden overgegaan.

De urgentie op de verslechtering van de gezondheid door corona rechtvaardigt de onttrekking van de middelen uit de reserve COVID-19.

3. Het daadwerkelijk inzetten van de middelen kan pas starten op het moment dat de rol is ingevuld

Voor de rol van regisseur zal een geschikte kandidaat gezocht moeten worden voor de duur van 2 jaar. Het moment van invullen is dan ook bepalend in welke jaren welk deel van de € 128.000 daadwerkelijk nodig is. Dit zou in 2022 en 2024 tot financiële afwijking kunnen leiden ten opzicht van de inschatting op dit moment.

4. De bevoegdheid voor het inzetten van een reserve en het wijzigen van de begroting ligt bij de gemeenteraad

Kanttekeningen

Samen met onze partners is een rijk gevuld preventieakkoord opgesteld. Zonder financiële middelen bestaat het risico dat er onvoldoende capaciteit is om het akkoord in de uitvoering van het papier af te krijgen. Dat heeft weer de consequentie dat we geen impuls kunnen geven aan de ambities op de gezondheid van onze inwoners die al verslechterd is in corona tijd.

Extern draagvlak

Het lokaal preventieakkoord is in de zomerperiode opgesteld door via zowel digitale als fysieke bijeenkomsten te spreken met professionals. Ruim 50 professionals hebben hier gebruik van gemaakt. Totaal hebben 29 verschillende partners input geleverd of aangegeven betrokken te willen blijven, dit ondanks de zomerperiode. Deze partners komen uit verschillende domeinen en sectoren: zorg, welzijn, sport, onderwijs en bedrijfsleven. De partners staan benoemd in hoofdstuk 5 van het akkoord. Alle genoemde ideeën en activiteiten uit hoofdstuk 3 zijn door partners ingebracht.

Ook hebben inmiddels 5 partners aangegeven deel te willen nemen aan de klankbordgroep van het lokaal preventieakkoord. Dit gaat om de partners: Diverz, Fysio de Lus, GGD, Fitmakers en een wijkverpleegkundige vanuit het Vivera sociaal wijkteam.

Duurzaamheid

n.v.t.

Aanpak/uitvoering/evaluatie

Voor de uitvoering van het lokaal preventieakkoord maken we gebruik van de ervaringen met het sport- en beweegakkoord. Daar wordt, met succes, gewerkt met een regisseur en een klankbordgroep. De regisseur fungeert als aanspreekpunt, verbinder en aanjager. Samen met de klankbordgroep zorgt de regisseur voor prioritering van de initiatieven.

De klankbordgroep houdt overzicht op de voortgang van de ambities en afspraken in het akkoord, ondersteund bestaande activiteiten en wijst eventuele financiering vanuit het uitvoeringsbudget (zie financiën) toe.

De initiatieven blijven van de partners/initiatiefnemers. Zo werken we samen aan een gezonde basis voor iedereen.

Communicatie/publicatie/participatie

Als het akkoord via bijgevoegde RIB gedeeld wordt met de raad, wordt het ook gedeeld met de partners en zal er ook in de media aandacht aan worden besteed.

Personeel/organisatie/SCD

n.v.t.

Financiën

Het opstellen van het lokaal preventieakkoord is gebeurt onder begeleiding van een procesregisseur die gefinancierd is door middelen vanuit het Rijk. Ook voor de uitvoering heeft het rijk middelen beschikbaar gesteld. Inmiddels is er goedkeuring op het akkoord, waarmee we de middelen hebben kunnen aanvragen. Voor Zwijndrecht gaat het om €30.000,- in zowel 2022 als 2023. Het uitvoeringsbudget vanuit het rijk is niet groot, daarom zoeken we verder voor benodigde middelen naar de mogelijkheden binnen bestaande budgetten. Het uitvoeringsbudget is specifiek bedoeld voor uitvoering van initiatieven.

Voor de inzet van een regisseur is een budget van € 64.000,- op jaarbasis nodig. In verband met de impact van corona op de gezondheid van onze inwoners kunnen deze middelen gedekt worden uit de reserve COVID-19 gelden. Deze gelden zijn immers bedoeld om de gevolgen van de coronapandemie te beperken. We gaan ervan uit dat de regisseur kan starten in het tweede kwartaal 2022 en eindigt einde eerste kwartaal 2024. Dit is echter afhankelijk van het daadwerkelijke moment van invullen.

De vrij besteedbare middelen in de reserve COVID bedragen € 705.000,-. (Stand BURAP-2, 2021). Met deze uitname van € 128.000,- resteert er dan nog vrij besteedbaar € 577.000,-.